

Suché a sekundárne topenie – aké ich sprevádzajú príznaky

Pred krátkym časom sa stalo nešťastie na jednom zo slovenských kúpalísk a utopil sa tam 4-ročný chlapec. K nešťastiu však nedošlo pri pobyte dieťaťa vo vode, ale až neskôr.

Tento nešťastný prípad priťahol väčšiu pozornosť ľudí k pojmom tzv. „suché utopenie“ a „sekundárne utopenie“.

Suché či sekundárne topenie

Nie je to isté, napriek tomu, že tieto dva pojmy sa často používajú ako synonymá. O čo teda ide?

Pri tzv. mokrom topení problém nastáva vniknutím vody do pľúc. Asi u 10 – 20% prípadov k tomu nedôjde, ale prúd vody, ktorú dieťa prehltilo, môže spôsobiť *krč hlasiviek* – tzv. *laryngospazmus*. Krč hlasivkovej štrbiny vlastne spôsobí nepriechodnosť dýchacích ciest a nastáva tak problém s okysličovaním organizmu. Posilnutému tak hrozí riziko udusenia. Toto je ono tzv. **suché utopenie**.

„Keď sa voda dostane k hlasivkovej štrbine, vznikne krč hlasiviek následkom podráždenia, to je automatický reflex. Tomu sa neda zabrániť. Keď sa krčovité uzavrie, neprechádza vzduch do pľúc a takisto nie je možné vyдохnúť. Za 2-3 minúty prestani fungovať mozgové bunky, človek upadne do bezvedomia“, opisuje mechanizmus suchého topenia záchranár MUDr. Dobáš.

Príčinou laryngospazmu môže byť aj plávanie s plným žalúdkom a následné vdychnutie žalúdočného obsahu. K suchému utopeniu **dochádza v krátkom čase** po pobyte vo vode.

O sekundárnom utopení hovoríme vtedy, ak sa do pľúc dieťaťa dostal malý objem vody, ktorý perspektívne spôsobí opuch pľúc alebo vyvolá zápalový proces. Voda vnikajúca do pľúc poškodzuje látky na povrchu pľúcnych mechúrkov a dochádza k opuchu pľúc. **Objavuje sa pena v ústach**.

Tento problém sa nemusí prejavíť ihneď po pobyte vo vode, ale až do cca 24 hodín. To, že sa dieťa dostalo pod vodu ne niekoľko sekúnd, sa vám vôbec nemusí javiť ako dramatické, no je veľmi dôležité venovať pozornosť tomu, **ako neskôr reaguje**.

Zahraničné zdroje uvádzajú veľmi nízke percento výskytu týchto dvoch problémov, okolo 1 – 2%. Netreba teda žiť v neustálom strachu z toho, že ak pôjdete s dieťaťom ku vode, vždy im hrozí najačný problém. Je to však dobrý dôvod na ostražitosť.

Rozdiel medzi slanou a sladkou vodou

Pri problémoch s topením je rozdiel, či problém nastal v slanej či sladkej vode. Pri aspirácii (vdychnutí) slanej morskej vody, ktorá je hypertonická oproti krvi, tzn. voda v pľúcach je slanejšia ako krv, dochádza k prestupu krvných tekutín a bielkovín z telového obehu do pľúc a rýchlo k opuchu (edému) pľúc.

Ak niekto vdychne sladkú vodu, ktorá je naopak hypotonická, tzn. krv je slanejšia ako voda v pľúcach, dochádza k vstrebaniu vody z pľúc do krvného obehu, pritom dochádza k poškodeniu štruktúrnych prvkov mechúrikov s následným opuchom pľúc. Pri vdychnutí veľkého množstva sladkej vody **vzniká hemolýza** (rozpad červených krviniek).

Príznaky možné suchého či sekundárneho topenia

Rodičia alebo opatrovatelia, zohľadňujú v prevencii topenia, či utopenia významnú úlohu. K utopeniu môže prísť veľmi rýchlo.

Na prvom mieste je potrebné deti sledovať pri kúpaní, či už je to bazén na záhrade alebo otvorené more. Obzvlášť zraniteľné sú deti do piatich rokov veku, pretože hoci vedia plávať, môžu pri prehĺnutí vody rýchlo spanikáriť.

Čo si treba na dieťať všimnúť:

Jeho aktivitu, ospalosť – dieťa, ktoré dovtedy bolo veľmi aktívne, bláznilo sa, skákalo, je zrazu akoby unavené. Posedáva, poľhne ... To by mohlo znamenať, že v jeho tele sa prejavuje nedostatok kyslíka. Nikdy takéto dieťa nedávajte do postele, aby si oddýchlo, kým ho nevyšetrí lekár.

Dýchanie – ak zaznamenáte zvýšenie dychovou činnosti, rýchle plytké dýchanie, je to znakom toho, že by ste mali okamžite vyhľadať lekársku pomoc.

Kašeľ - pretrvávajúci kašeľ alebo kašeľ spojený so zvýšenou dychovou činnosťou, je potrebné skontrolovať.

Zábudlivosť alebo zmeny v správaní. Pokles kyslíka v krvi môže spôsobiť u vášho dieťaťa pocit nevoľnosti alebo mdloby.

Zvracanie. Zvracanie je známkou stresu, telo takto reaguje v dôsledku zápalu a niekedy aj nedostatku kyslíka, tiež sa môže objaviť pretrvávajúce gŕganie.

Čo robiť pri podozrení na suché či sekundárne topenie

1. S dieťaťom treba vyjsť z vody už pri náznaku topenia sa alebo po vdychnutí väčšieho množstva vody.
2. Pľuca treba zbaviť vody, dieťa umiestnite do polohy naboku alebo na brucho.
3. Ak dieťa dýcha, musí si oddýchnuť a upokojiť sa.
4. Dýchacie cesty by mal v každom prípade skontrolovať lekár.
5. **Pri bezvedomí** po topení treba dať dieťa do stabilizovanej polohy a bezodkladne volať 155.

Čas je v takomto prípade veľmi dôležitý, lebo lekári dokážu skontrolovať a pribežne sledovať zásadné signály, urobiť röntgen hrudníka a prípadne dokážu aktívne zasiahnuť podávaním kyslíka.

<https://detskychoroby.rodinka.sk/detske-choroby/ojio/urazy/suche-a-sekundarne-topenie-ake-ich-sprevadzaju-priznaky/>